

ESETBEMUTATÁS

Csekné Zsuzsa, Guruló Műhely Kaposvár

(2011.július 18)

Az eset egy CP, központi idegrendszer sérült nő kerekesszékének egyedi kialakítását, beállítását mutatja be, melyet a kaposvári Guruló Műhely végzett.

Kulcsszavak: kerekesszék, CP, Guruló Műhely, FNO, átalakítás, méretvétel, kialakítás

Viktória 25 éves központi idegrendszeri (CP-diplégia spastica) sérült fiatal lány, aki jelenleg a Balaton parton lakóotthonban lakik. Védett munkahelyen, részmunkaidőben szövőként dolgozik. Jelenlegi kerekesszéke nem megfelelő számára, mert szövőszékéhez kényelmesen nem fér hozzá. Munkáját úgy tudja elvégezni jelenleg, ha ferdén valaki a szövőszéke elé tolja. Így a munka számára fárasztó, gerince végig erősen rotációs helyzetben van, lába nincs lent, lóg.

Azért kérte a segítségünket, hogy vagy alakítsunk a kerekesszékén, vagy ajánljunk számára megfelelőt. Mivel ez a szék komoly problémát okoz neki a mindennapjaiban (önálló élet és a munkahelyi helyállás terén), először megnéztük a saját székének állítási lehetőségeit. Ez egy Meyra standard kerekesszék, amelynek fő jellemzői: nagy, nehéz, magas háttámlával és kartámasszal rendelkezik, széles az ülőfelülete. Önállóan nem lehet összecsucni, alkalmatlan az önálló élet támogatására. A műszerészekkel hamar megállapítottuk, hogy nem szétszedhető, masszív, robusztus felépítésű szék, és nagyon kevés az állítási lehetőség rajta, tehát Vikinek nem megfelelő.

A mindennapi életben jelenleg folyamatos személyi segítségre is szüksége van, aki otthonából áttolja a munkahelyére és ott folyamatosan segít neki.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

Mozgásállapotát tekintve jellemzően cerebrál paretikus tüneteket mutat- alsó végtagokban berögzült ízületek, test szerte enyhe és feszes izomtónus, aktív mozgását kóros reflexek-, együttmozgások nehezítik. Az alsó végtagok esetében többszöri műtéten esett át (csípő add.ten, Achilles ten.) Az alsó végtagok alátámasztva kis elmozdulású mozgásra képesek. Az alsó végtagokban az izomerő nehezen meghatározható. Hirtelen váltásoknál környezeti ingerekre adott válaszreakciója során fokozódik az izomtónus. Másodlagos deformitásként gerinc ferdulése kialakult. Állapotának folyamatos figyelemmel kísérésére neurológiai, ortopédiai kontrollt javasoltam neki, mit az ottani gondozójával is megbeszéltem. Rövid szobátávon pár lépést „rakosgatós” járókerettel megtesz, de törzs stabilitása nagyon bizonytalan. Ezt csak arra használja, hogy WC-re tudjon menni, valamint a székből kiüléskor változtat így helyet. Heti rendszerességgel vesz részt gyógytornában, mozgásos szabadidős tevékenységekben, szabadidejét a lehetőségeihez képest aktívan tölti, szeret olvasni, kirándulni és a Balatonban fürdeni. Ha kimozdul lakóhelyéről, vagy haza megy, akkor segítő szolgálattal, vagy a családi személygépkocsi szállítást vesz igénybe. Beszéde kicsit lassabb, de jól érthető. Látása rossz, erős több dioptriás szemüveget visel.

Jelenlegi Meyra mechanikus kerekesszéket részben használja önállóan. Hosszabb távon a rossz szék mérete miatt, a magas karfa, lógó láb, stb. hajtani nem tudja. A felfekvése nincs. Székében sima párnát használ, ami csak a magasítást szolgálja. Ha orvosi vizsgálatra megy a párna felírásának lehetőségét is megbeszéltem vele.

A számára megfelelő kerekesszék kiválasztásánál a következőket tartottuk szem előtt:

Meyra széket használva	Új szék esetében
A láb a lábtartón nehezen, vagy egyáltalán nem marad meg	Jól beállított lábtartó, amelyen talpát le tudja tenni. Külön rögzítésre-egyenlőre nincs szükség. Felhajtható, hogy a szövőszékhez odaférjen
Háttámla dőlésszöge nem jó, nem feszes a kárpit, magas	Jól beállított háttámla, ami nem zavarja a hajtásban
Ülőfelülete nem megfelelő, széles, mély	Megfelelő ülőfelület, amelybe medencéje jól áll, dereka megtámasztott, a kárpit közel a térdhajlathoz
Karfája magas	Jól megválasztott karfa, amely kényelmes a hajtás során is.

Az új székesetében, melyet adományba kapott, használt eszköz egyéb műszaki beállításokra is szükség volt: rögzítő fék, oldaltámaszok, kerék döntése, billenés gátló kerék, súlypont beállítás, gumik és a kárpit karbantartása

Az **életminőségi skála** felvételénél régi szék használatánál a következő válaszokat adta: Önellátás (30%) utcai közlekedés (10-20% között), munka (10-20% között), sport (0-10% között)

Az **FNO módszer** segítségével jól leírható a fogyatékos személy funkciói, cselekvési képessége saját és tágabb környezetében. A módszer néhány fizikális vizsgálat felmérésével is kiegészült, ami főként az izomtónusra, ízületi kimozzgatásra, kóros együttmozgások megfigyelésére, a másodlagosan kialakult deformitások vizsgálatára, valamint a stabil ülés és ülőhelyzet megtartására, és a karok-kezek működőképességének megfigyelésére tette a hangsúlyt.

Az FNO módszeren belül csak azokat emelem ki a testi funkciókból, amelyek az átalakítás miatt fontosak lehetnek, és ami a fent említett mozgásállapotot kódokkal leírja.

KÓD	LEÍRÁSA
b7100.3	ízületi mobilitás alsó végtagokban
b710.2	ízületi mobilitás a többi ízületben
b715.1	ízületi stabilitás mindkét oldali csípőben
b7353.3	fokozott izomtónus az alsó végtagokban
b735.1	enyhe izomtónus eltérés a felső végtagokban
b235.2	egyensúly
b755.1	kóros együttmozgások jelen vannak
b210.2	látása rossz, több dioptriás szemüveget használ
b330.1	beszéde jól érthető, kicsit elmosódó hangképzés jellemzi.
b 7602.1	Karral végzett összehangolt mozgások, szem-kéz koordináció enyhén akadályozott

A szék hajtásához kapcsolódó tevékenység funkciók:

Tevékenység kód	Értékelés	a	Értékelés az új
-----------------	-----------	---	-----------------

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
 www.ujszechenyiterv.gov.hu
 06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

	régi széssel	beállított széssel
d4153 ülő helyzet megtartása	3a	2
e12010 mechanikus kerekesszék	+2	+4
e1151 párnát használ	+3	+3
d420 átülés	3b.4.3b	3a.4.3.a
e12012 járókeret	+2	+4
e 340 személyi segítő	+4	+1
d450 járás	4	4
e12010 mechanikus kerekesszék	+2	+4
e340 személyi segítő	+4	+1
d445 kéz-, kar használat	1	1
d 440 finommanipuláció	1	1
e12010 mechanikus kerekesszék	+3	+3
d465 helyváltoztatás segítséggel	3b,3b, 3a	3a
d4650 helyvált. s.eszközzel otthoni környezetben	3a	3a
d4651,4652 helyvált. s.eszközzel más épületben és utcán	3b	3a
e12010 mechanikus kerekesszék	+2	+4
e325 kollégák	+4	+1
e340 személyi segítő	+4	+1
d4708 szállító eszköz	3b.	3a
e5400 száll. szolgálat	+3	+3

Részvétel funkciók

Tevékenység kód	Értékelés átalakítás előtt	Értékelés átalakítás után
d6200 bevásárlás	3b	3a
e340 személyi segítő	+3	+1
e310 család	+3	+1
e150 középület	.3	.3
d8451 munkahely	3b	3a
e340 személyi segítő	+3	+1
e 325 kollégák	+4	+1
d920 rekreáció, pihenés	3b	3a

e 5400 száll. szolgálat	+2	+4
e340 személyi segítő	+3	+2
e310 család	+3	+2

Főbb életterületek akadálymentesítése az ellátott szempontjából

e155+4 magánépület

e150+1 középület

e160.9 területfejlesztés

e355+3 egészségügyi szakemberek

A fiatal nő esetében olyan kerekesszékre volt szükség, amelyben biztonságosan érzi magát, amiben nem fárasztó az ülés és hozzájárul segítségként ahhoz, hogy munkáját hatékonyan tudja elvégezni. Az elkészült egyéni beállítások, amelyek bár egyszerűek voltak, mégis több funkcióra korlátozódtak. Fontos volt az egyén szempontjából, hiszen hatására néhány területen már napokon belül nagymértékben minőségi változás történt. A pozitív változások az FNO minősítők és az életminőség skála változásaiban is kimutathatóak. Az **életminőségi skála** a kapott szék használatával a következőképpen módosult: Önellátás (60%) utcai közlekedés (30-40% között), munka (50-60% között), sport (0-10% között). A jól beállított R82-e Cheetah típusú kerekese szék stabilabb, biztonságosabb ülést eredményezett, magabiztosabban, hatékonyabban kezeli a székét, munkahelyén nem fárad el hamar, másodlagos deformitása tovább nem romlik progresszív mértékben. Kevesebb, vagy egyáltalán nem igényel személyi segítséget lakókörnyezetében és a munkahelyén. Jelen esetben számára ez a megfelelőbb, hiszen univerzálisabban alkalmazható szilárd talajon, bel térben-, munkahelyén, lakóhelyén-, szabadban-, parkban, vízparton. Mivel Viki otthona vízparton van, ezért ezt is figyelembe kellett vennünk.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

Mozgáskorlátozott emberek foglalkoztatását,
önálló életvitelét segítő eszközfejlesztő
műhely és szolgáltatási hálózat
TÁMOP-1.4.2-07/1.-2008-0001

Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központja
CÍM: 1022 Budapest, Marczibányi tér 3.
TELEFON/FAX: 061 2124 595 INTERNET: www.merek.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.